

СЕНАТУ УНИВЕРЗИТЕТА УНИОН У БЕОГРАДУ

Извештај комисије за оцену и одбрану докторске дисертације кандидата Милене Банић, под насловом „Правни аспекти заштите биодиверзитета и органске производње у контексту зелене економије“

Комисија за оцену и одбрану докторске дисертације Милене Банић, под насловом „Правни аспекти заштите биодиверзитета и органске производње у контексту зелене економије“, именована одлуком Сената Универзитета УНИОН од 07.11.2019. године, у саставу проф. др Александра Чавошки, доц. др Марио Лукиновић и др Ана Кнежевић-Бојовић, пошто је прегледала докторску дисертацију, подноси следећи

ИЗВЕШТАЈ

1. Докторска дисертација Милене Банић, под насловом „Правни аспекти заштите биодиверзитета и органске производње у контексту зелене економије“, израђена је на укупно 315 страна, уз које су посебно пагиниране стране садржаја, индекса табела и илустрације. Дисертација има краћи уводни део, тринаест мањих поглавља, укључујући закључни део, прилоге и попис литературе, прописа и интернет извора. Поглавља су структурирана на следећи начин: I. Уводни део (стр. 20-40); II. Одржива исхрана у развоју одрживог света (стр.40-49); III. Међународни правни и стратешки оквир заштите биодиверзитета у контексту одрживе исхране и зелене економије (стр. 49-87); IV. Национални правни и стратешки оквир заштите биодиверзитета у контексту одрживе исхране и зелене економије (стр. 87-114); V. Одржива пољопривреда у контексту зелене економије (стр. 114-119); VI Интегрална пољопривредна производња (стр. 119-128); VII Органска пољопривредна производња (стр. 128-136); IX Законодавство Европске уније и органска производња (стр. 136-156); IX Органска производња у Србији (стр. 156-194); X Искуства других земаља у области одрживе исхране (стр. 194-226); XI Одрживо сакупљање дивљих биљних врста (стр. 226-236); XII. Изазови у пракси у Републици Србији у области органске производње и сакупљања дивљих биљних врста (стр. 236-270); XIII Закључци су изложени на стр. 270-277, XIV списак прилога је дат на стр. 278-285, XV попис литературе је дат на стр. 286-315.

а) У краћем уводном делу дисертације (стр. 13-19) садржани су одређење проблема, предмета, циља и метода истраживања. Поред тога, ауторка у овом делу указује на актуелност предмета и значај теме за Републику Србију, као и основна питања којима се бави у наредним поглављима и указује на научну оправданост дисертације и практичну применљивост њених резултата.

б) У првом поглављу ауторка разматра појам и значење начела одрживог развоја који представља основу за развој система одрживе органске исхране. Ауторка указује на различита значења које ово начело има у међународном еколошком праву, као и на тешкоће у његовој примени. У овом поглављу ауторка такође посвећује значајну

пажњу разматрању појма зелене економије као основног инструмента одрживог развоја.

в) У другом поглављу, ауторка разматра концепт одрживе исхране који је тесно везан са правом на исхрану као једног од основних људских права. Ауторка даје јасан и критички приказ најважнијих националних и међународних докумената у којима се гарантује право на исхрану. Ауторка такође разматра право на исхрану у светлу начела одрживог начела, што подразумева успостављање институционалног оквира за гарантовање права садашњих и будућих генерација.

г) У наредном, трећем поглављу дисертације ауторка анализира међународне прописе и стратешки оквир заштите биодиверзитета у контексту одрживе исхране и зелене економије. Зарад лакшег разумевања међународних прописа, ауторка разматра значење појма биодиверзитета и различите нивое биодиверзитета. У вези са тим, поставља се важно питање производње хране и њеног утицаја на биодиверзитет. Ауторка у својој критичкој анализи међународних докумената, укључујући и прописе ЕУ, указује на посвећеност међународне заједнице и ЕУ очувању биодиверзитета и заштите животне средине. Међутим, мере које ови прописи предвиђају до сада нису значајно довеле до остваривања ових циљева, што доводи у питање остваривања начело заштите биодиверзитета као важног елемента одрживог развоја.

д) У следећом поглављу ауторка посвећује значајну пажњу националним прописима којима се гарантује заштита биодиверзитета, а у контексту одрживе исхране и зелене економије. Ауторка закључује да Република Србија има идеалне услове за успостављање система за успостављање система одрживог развоја и одрживе исхране захваљујући својим природним потенцијалима. Међутим, национални оквир је за сада само делимично усклађеним са међународним стандардима и мерама за одржив развој и заштите биодиверзитета који су примењиви на област одрживе исхране.

ђ) Наредно поглавље је посвећено разматрању правних и других аспеката одрживе пољопривреде као модела зелене економије. То подразумева сагледавање три димензије на којима се заснива начело одрживог развоја, наиме еколошке, друштвене и економске димензије у пољопривреди. Аутор указује на значај два основна модела која се могу развити у оквиру система одрживе пољопривреде; интегралне и органске пољопривреде.

е) У шестом поглављу, ауторка сагледава модел интегралне пољопривреде као и основна начела на којима се овај систем заснива. Ауторка овом приликом разматра тзв. Global G.A.P. standard, као један од најзаступљенијих стандарда за сертификавање производа добијених применом метода интегралне производње. Од посебног значаја представља приказ положаја интегралне пољопривредне производње у Србији.

ж) У седмом поглављу ауторка разматра органску пољопривреду као следећи важни модел у оквиру система одрживе пољопривреде. Ауторка представља начела и циљеве органске производње који су развијени у оквиру Међународне федерације покрета за органску производњу, као и међународни стандарди познатији као Codex Alimentarius.

з) Будући да се Европска унија сматра водећом међународном организацијом у развоју органске пољопривреде, ауторка је посветила значајну пажњу анализи њених прописа који уређују различите аспекте органске пољопривреде, укључујући прописе који се

односе на производњу, прераду, складиштење, транспорт, контролу и увоз органских производа. Ауторка закључује да ова област у значајној мери зависи од квалитета кадрова који су укључени у ефикасну примену прописа, и указује на потребу подизања свести потрошача о значају куповине и употребе органских производа.

и) Будући да органска производња представља један од значајних праваца за развој одрживе пољопривреде у Србији, ауторка у следећем поглављу разматра постојећи законодавни оквир у Србији. То подразумева прописе којима се уређује производња семена, садног материјала, средстава за заштиту биљака, признавања сорти и пољопривредног биља. Ауторка такође сагледава значај стратешких мера за унапређење органске производње, као што су саветовање, механизми контроле и надзора, подизање свести и шире учешће грађана.

ј) Како би упоредила праксу у Србији са праксом у другим државама Европске уније, ауторка у наредном поглављу анализира искуства других земаља у области одрживе исхране. Од посебног значаја су примери добре праксе из Шведске, Данске и Аустрије које су познате као водеће чланице ЕУ у развоју одрживе исхране. Поред ових упоредних искустава, ауторка анализира и искуства суседних земаља, укључујући Хрватску, Босну и Херцеговину и Црну Горз, као земаља које имају слична законска решења.

к) У дванестом поглављу ауторка разматра одрживо сакупљање дивљих биљних врста као модела одрживе исхране. Ауторка уводи појам недрвних шумских плодова и заштићених врста као опште прихваћених појмова у области одрживог шумарства и заштите природе да би након тога посветила пажњу анализи релевантних прописа.

л) У наредном поглављу, које представља најзначајнији део тезе, ауторка представља резултате емпиријског истраживања у циљу утврђивања изазова у пракси у области органске производње и сакупљања дивљих биљних врста. Од посебне важности су следећи изазови који су утврђени у току емпиријског истраживања: недовољна доступност средстава потребних за органску производњу; уситњеност поседа; недовољна едукација произвођача; недовољна развијеност прераде органских производа; пласман робе на тржишту као и многи законодавни изазови који су последица недовољне развијености законодавног оквира.

м) У закључцима ауторка је сумирала основне налазе свог истраживања и формулисала један број препорука за ефикасније и квалитетније остваривање правног оквира за развој одрживе пољопривреде и одрживог сакупљања дивљих биљних врста. Ауторка такође указује на добре праксе које су нашле широку примену у великом броју земаља Европске уније који би значајно унапредиле развој органске производње у Србији.

з) У попису литературе аутор је навео коришћене домаће и иностране изворе, уџбенике, монографије и зборнике, научне и стручне радове као и правне и интернет изворе (укупно 283 референце).

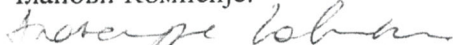
2. Докторска дисертација Милене Банић „Правни аспекти заштите биодиверзитета и органске производње у контексту зелене економије“, представља рад у коме је ауторка на јасан и целовит начин обрадила тему која до сада није обрађивана у српској правној науци. Штавише, ауторка самоуверено користи методе истраживања који нису

својствени правној науци како би дефинисала препоруке за развој одрживе пољопривреде у Србији. Посебну похвалу завређује емпиријско истраживање у циљу утврђивања изазова у пракси у области органске производње и сакупљања дивљих биљних врста. Ауторка је такође показала добро познавање и разумевање како међународних тако и националних прописа. Овај рад представља значајан допринос правној науци у области еколошког права који има важну практичну вредност у развоју политике одрживог пољопривредног развоја.

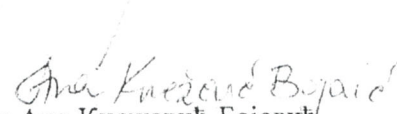
3. На основу описа и оцене дисертација Милене Банић „Правни аспекти заштите биодиверзитета и органске производње у контексту зелене економије“, Комисија је закључила да су испуњени услови за одбрану ове дисертације на Правном факултету Универзитета Унион, па предлаже да се овај извештај и дисертација ставе на увид јавности и одреди датум јавне одбране.

Београд, 22.01.2020. године

Чланови Комисије:

Проф. др Александра Чавошки

Доц. др Марио Лукиновић

Др Ана Кнежевић-Бојовић